

Przemysł chemiczny wychodzi z kryzysu

Po trudnym roku 2009 przemysł chemiczny stopniowo wychodzi z kryzysu

Sytuacja gospodarki na świecie

Z punktu widzenia efektów kryzysu w 2009 r. w globalnym przemyśle chemicznym, można stwierdzić, że najbardziej dotknął on wysoko uprzemysłowione regiony świata, czyli USA, Japonię oraz kraje europejskie. W Chinach udało się nieco opóźnić jego skutki, ze względu na znaczne środki przeznaczone przez rząd na stymulowanie gospodarki.

Z drugiej strony to silne światowe centra gospodarcze: USA, Japonia i UE powinny jako pierwsze zaobserwować symptomy poprawy w 2010 r. W I kwartale 2009 roku recesja utrzymywała się, na co wpływały przede wszystkim: słabnąca konsumpcja klientów indywidualnych, wysokie bezrobocie oraz problemy z pozyskaniem kredytów na rozwój. Poprawa następowała dopiero w dalszych kwartałach 2009 r. Istotne przyspieszenie gospodarki wystąpiło w drugiej połowie roku 2009 w Chinach i Indiach. Na poprawę sytuacji wpływa szereg przedsięwziętych przez rządy wysoko rozwiniętych państw, jednak kosztownych dla budżetów, akcji stymulujących gospodarkę. Można, więc przewidywać, że rządy mogą stanąć niedługo przed problemem rewizji deficytu budżetowego i działań zmierzających do odbudowania stabilności finansowej.

Powyższe przewidywania mogą wpłynąć na dwustopniowy przebieg zmian zmierzających do poprawy sytuacji także w przemyśle chemicznym – po wstępnej poprawie na początku 2010 r., gospodarka światowa zanotuje ponowny spadek (korekcja długu publicznego), a następnie znowu się „odbije”. Skutki kryzysu będą, więc jeszcze widoczne aż do 2011/2012 r., kiedy to sytuacja na rynku chemicznym powinna powrócić do stabilnego wzrostu.

Przemysł chemiczny w Polsce

Rok 2009 był trudny dla przedsiębiorstw branży chemicznej. Światowy kryzys finansowo-gospodarczy w sposób istotny odbił się także w polskim przemyśle chemicznym, w wyniku kryzysu na rynku niższe były zyski, spadł także poziom inwestycji. Bardziej pozytywne trendy wystąpiły pod koniec roku, IV kwartał 2009 był już wyraźnie lepszy niż poprzednie, w ostatnich miesiącach roku nastąpił wzrost cen głównych produktów chemicznych, co powinno mieć pozytywny wpływ na wyniki finansowe firm i być dobrym prognostykiem dla roku 2010.

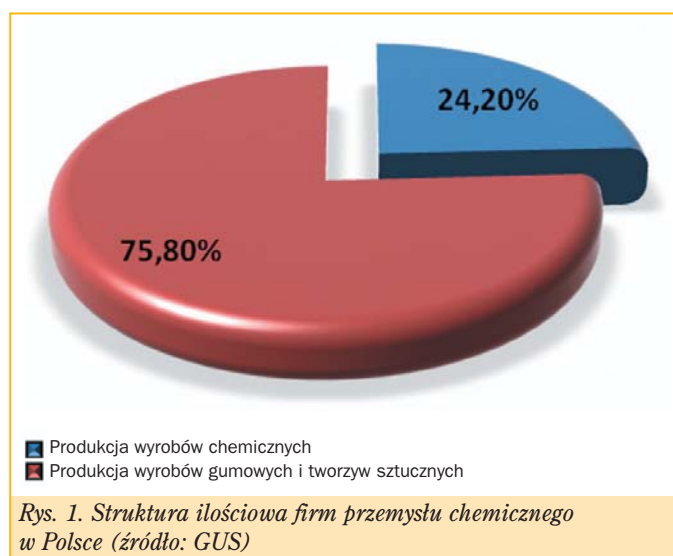
Przemysł chemiczny, to przemysł bardzo różnicowany, co do: produktu, zastosowań, technologii wytwarzania, bazy surowcowej

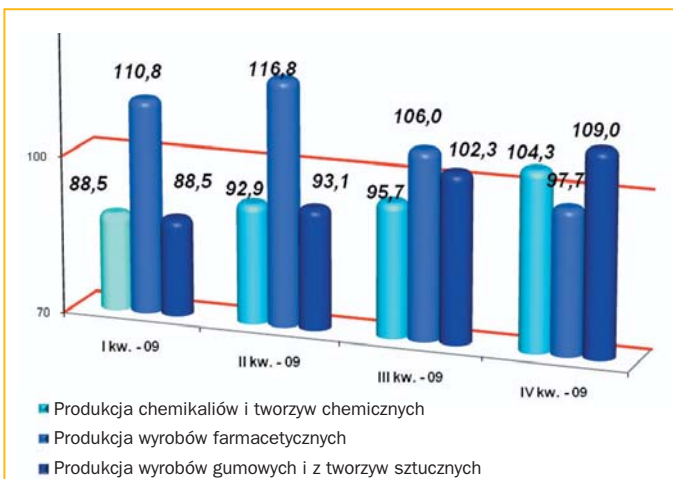
i potencjału wytwórczego. Przemysł chemiczny ogółem wskazuje na występowanie wielostronnej konkurencji. Wg stanu na koniec 2009 roku liczba firm branży chemicznej w Polsce wyniosła łącznie 19 654 (w tym 24,2% to firmy produkujące wyroby chemiczne, a 75,8% wyroby gumowe i z tworzyw sztucznych) i była na podobnym poziomie jak w roku 2008 r. (19 646 podmiotów) (rys. 1).

W obu działach (produkcja wyrobów chemicznych oraz produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych) największy udział miały przedsiębiorstwa o liczbie pracujących do 9 osób, który wynosił w produkcji wyrobów chemicznych 79,2% (3769 spośród 4761 firm), a w produkcji wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych 80,9% (12 051 spośród 14 893 firm). Natomiast najmniej w strukturze podmiotów wg liczby zatrudnionych stanowiły firmy zatrudniające powyżej 1000 osób (w produkcji wyrobów chemicznych 21 firm, co stanowi 0,4%, natomiast w produkcji wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych 9 firm, co stanowi 0,1%).

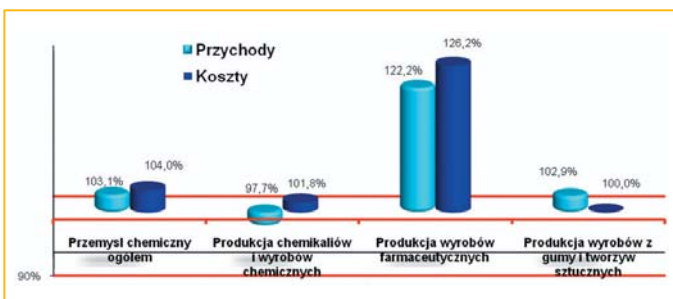
W 2009 roku w stosunku do 2008 r. w produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych odnotowano spadek produkcji o 5%, w produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych o 1,9%, natomiast w produkcji wyrobów farmaceutycznych wystąpił wzrost o 7,2% (rys. 2).

Udział produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych w produkcji przemysłu ogółem w 2009 r. wyniósł 4,3%, produkcji wyrobów farmaceutycznych 1,2%, a udział produkcji wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych 5,0%. Łącznie udział produkcji sprzeda-

Rys. 2. Kwartalna dynamika produkcji sprzedanej przemysłu chemicznego (analogiczny okres ubiegłego roku = 100)
(Źródło: GUS)

Rys. 3. Dynamika przychodów i kosztów w przemyśle chemicznym w 2009 r. (2008 r.=100) Źródło: GUS

Tabela 1. Wyniki finansowe przemysłu chemicznego w mln zł.
(Źródło: GUS)

Lp	Treść	2008 r.	2009 r.	Dynamika w %
1. Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych				
a)	przychody ze sprzedaży	37 849,5	36967,8	97,7
b)	koszty wytworzenia	34 509,1	35137,4	101,8
c)	wynik finansowy brutto	2 254,0	1 753,7	77,8
d)	wynik finansowy netto	1 776,8	1 342,9	75,6
2. Produkcja wyrobów farmaceutycznych				
a)	przychody ze sprzedaży	11196,1	13686,6	122,2
b)	koszty wytworzenia	9690,6	12230,2	126,2
c)	wynik finansowy brutto	1 426,6	1 131,9	79,3
d)	wynik finansowy netto	1 202,1	893,6	74,3
3. Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych				
a)	przychody ze sprzedaży	36949	38027,6	102,9
b)	koszty wytworzenia	35037,1	35033,6	100,0
c)	wynik finansowy brutto	1 140,7	2 432,2	213,2
d)	wynik finansowy netto	877,9	2 081,4	237,1
4. Przemysł chemiczny ogółem				
a)	przychody ze sprzedaży	85994,6	88682,0	103,1
b)	koszty wytworzenia	79236,8	82401,2	104,0
c)	wynik finansowy brutto	4821,3	5317,8	110,3
d)	wynik finansowy netto	3856,8	4317,9	112,0

nej trzech działów przemysłu chemicznego w produkcji sprzedanej przemysłu ogółem wynosił 10,5%.

Główne produkty przemysłu chemicznego w 2009 r. w stosunku do 2008 r. zanotowały spadki produkcji; dotyczyły także produktów istotnych dla rolnictwa:

- nawozów fosforowych o 53,7%;
- pestycydów o 45,4%;
- nawozów potasowych o 41,0%;
- opon ciągnikowych o 30,1%;
- amoniaku syntetycznego skroplonego o 25,8%.

Wyniki finansowe uzyskane w poszczególnych działach przemysłu chemicznego w 2009 r. były bardzo zróżnicowane (rys. 3).

Wśród trzech grup przemysłu chemicznego najlepsze wyniki po stronie przychodów uzyskali producenci wyrobów farmaceutycznych (wzrost o 22,2%).

W produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych przychody ze sprzedaży spadły o 2,3% w stosunku do poprzedniego roku, podczas gdy tempo kosztów wytworzenia wzrosło o 1,8%. W przypadku produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych wzrost przychodów wyniósł 2,9% przy wyższym niezmiennym poziomie kosztów.

W produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych odnotowano wyraźny spadek wyniku finansowego brutto o 22,2% i netto o 24,4%, a w produkcji wyrobów farmaceutycznych odpowiednio brutto o 20,7% i netto o 25,7%.

Natomiast w przypadku wyrobów z gumy i tworzyw wystąpił znaczny wzrost wyniku brutto oraz netto i wyniósł 113,2% i 137,1% (tabela 1).

Podstawowe wyniki przedsiębiorstw przemysłu chemicznego ogółem w 2009 r. przedstawiają się następująco:

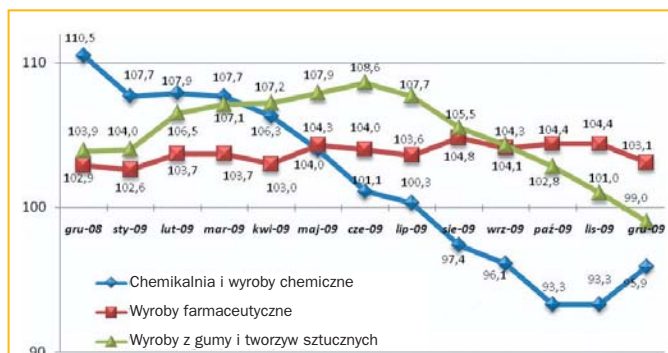
- wzrost przychodów ze sprzedaży o 3,1%;
- wzrost kosztów wytworzenia o 4%;
- wynik finansowy brutto, wzrost o 10,3%;
- wynik finansowy netto, wzrost o 12,0%.

Od czerwca 2009 r. w przypadku cen chemikaliów i wyrobów chemicznych oraz z gumy i tworzyw sztucznych widoczna była słabnąca dynamika cen, natomiast dynamika cen wyrobów farmaceutycznych była stosunkowo stabilna.

Porównując poziom cen w układzie rocznym (ceny z grudnia 2009 r. w stosunku do cen z grudnia 2008), można zauważyć, że:

- w produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych ceny obniżyły się o 4,1%;
- w produkcji wyrobów farmaceutycznych ceny wzrosły o 3,1%;
- w produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych ceny spadły o 1%.

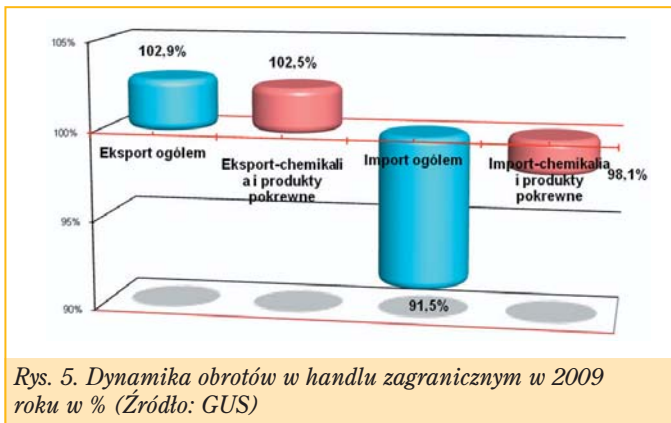
W 2009 roku w stosunku do 2008 r. w produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych oraz w produkcji wyrobów gumowych

Rys. 4. Dynamika cen wyrobów chemicznych i wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych (analogiczny miesiąc roku poprzedniego = 100) (Źródło: GUS)

Tabela 2. Przeciętne zatrudnienie w przemyśle chemicznym w tys. osób (Źródło: GUS)

Lp.	Treść	2008 r.	2009 r.	Dynamika w %
1.	Przemysł chemiczny, w tym:	237	230	97,0%
2.	Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych	69	67	96,5%
3.	Produkcja wyrobów farmaceutycznych	24	24	101,6%
4.	Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych	146	139	94,9%

Rys. 5. Dynamika obrotów w handlu zagranicznym w 2009 roku w % (Źródło: GUS)

i z tworzyw sztucznych nastąpił spadek zatrudnienia (odpowiednio o 3,5% i 5,1%), łącznie w trzech analizowanych działach przemysłu chemicznego spadek wyniósł ok. 3% (tabela 2).

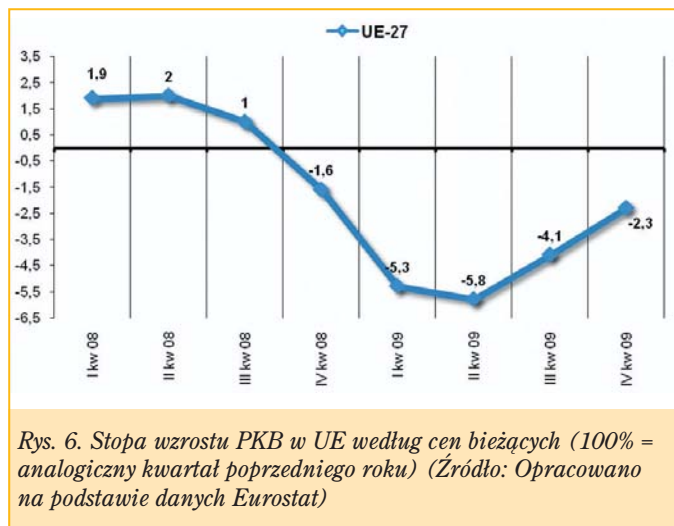
Dynamika eksportu chemikaliów w stosunku do 2008 r. wyniosła 102,5% (czyli wystąpił wzrost eksportu o 2,5%) i była na zbliżonym poziomie do dynamiki eksportu ogółem (102,9%) (rys. 5).

Dynamika importu chemikaliów w stosunku do 2008 r. wyniosła 98,1% (spadek importu o 1,9%) i była na nieco wyższym poziomie jak importu ogółem, która wyniosła 91,5%.

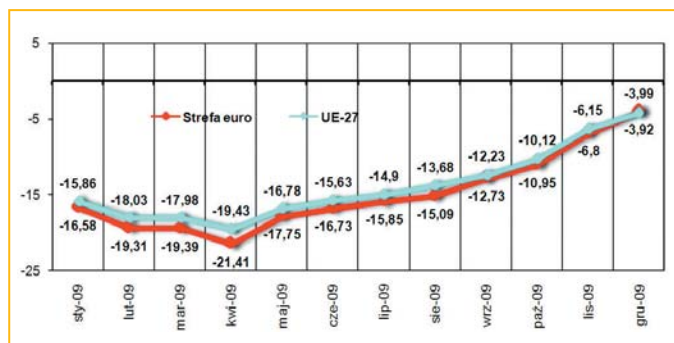
Przemysł chemiczny w Unii Europejskiej Przemysł ogółem w UE

Na początku roku 2009 w przemyśle Unii Europejskiej widoczne było dalsze pogarszanie się koniunktury jako kontynuacja trendów dominujących w 2008 r. Należy jednak zauważyć, że był to także rok przełomowy, ponieważ znaczna część negatywnych trendów została odwrócona. Dotyczy to w szczególności następujących zjawisk:

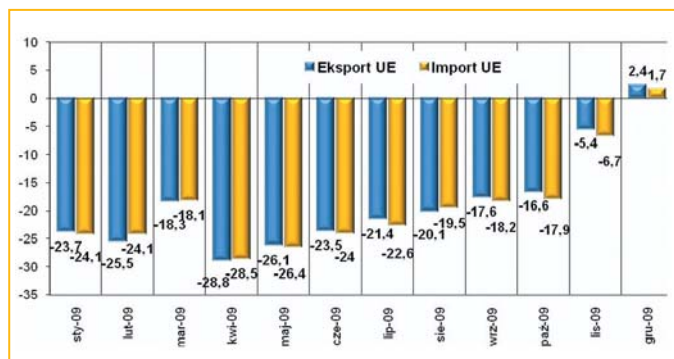
- Dominujący w 2008 r. i I połowie 2009 r. trend spadkowy rocznej dynamiki PKB został spowolniony w II połowie 2009 r. (pod koniec 2009 PKB był niższy o zaledwie 2,3% niż przed rokiem). PKB rósł ponadto z kwartału na kwartał w III (o 0,3%) i IV (o 0,1%) kwartałach 2009 r. (rys. 6, tabela 3);
- Względna dysproporcja dotycząca wielkości produkcji przemysłowej ogółem w UE między 2009 i 2008 r. zmniejszyła się z prawie 20% w kwietniu do ok. 4% w grudniu 2009 r. (w porów-

Rys. 6. Stopa wzrostu PKB w UE według cen bieżących (100% = analogiczny kwartał poprzedniego roku) (Źródło: Opracowano na podstawie danych Eurostat)

Rys. 7. Dynamika produkcji ogółem (z wyłączeniem budownictwa) w Unii Europejskiej i krajach tworzących Unię Monetarną (100% = analogiczny miesiąc poprzedniego roku) (Źródło: Opracowano na podstawie danych Eurostat)

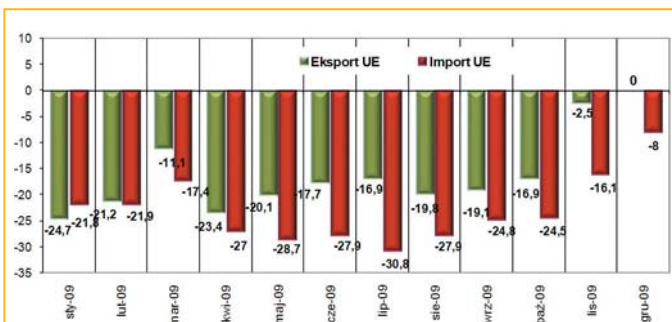

Rys. 8. Dynamika eksportu i importu w Unii Europejskiej z uwzględnieniem sezonowości (w % w porównaniu do miesiąca poprzedniego roku) – transakcje wewnętrzne UE (Źródło: Opracowano na podstawie danych Eurostat)

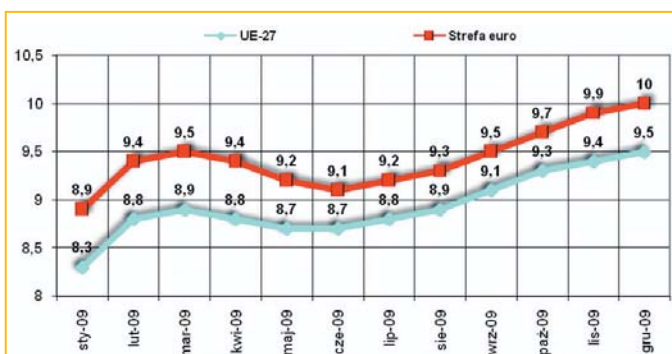
naniu do analogicznych miesięcy roku poprzedniego). Było to konsekwencją systematycznych, chociaż stosunkowo niewielkich przyrostów produkcji z miesiąca na miesiąc (rys. 7);

Tabela 3. Stopa wzrostu PKB (według cen i kursów wymiany w odniesieniu do 2000 r.) w Unii Europejskiej oraz Stanach Zjednoczonych (obliczona z uwzględnieniem sezonowości danych liczbowych) (Źródło: Opracowano na podstawie danych Eurostat)

Wyszczególnienie	Kwartał w porównaniu z poprzednim kwartałem [%]				Kwartał w porównaniu z kwartałem roku poprzedniego [%]			
	2009 r.				2009 r.			
	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.
Kraje strefy euro	-2,5	-0,1	0,4	0,1	-5,3	-5,7	-3,9	-2,1
Unia Europejska 27	-2,4	-0,3	0,3	0,1	-5,3	-5,8	-4,1	-2,3
Stany Zjednoczone	-1,6	-0,2	0,6	1,4	:	:	:	:

Rys. 9. Dynamika eksportu i importu w Unii Europejskiej z uwzględnieniem sezonowości (wzrost w % w porównaniu do miesiąca poprzedniego roku) – transakcje z partnerami spoza UE (Źródło: Opracowano na podstawie danych Eurostat)

Rys. 10. Stopa bezrobocia w Unii Europejskiej w % (obliczona z uwzględnieniem sezonowości danych liczbowych) (Źródło: Opracowano na podstawie danych Eurostat)

Rys. 11. Dynamika wartości produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych PKD20 (100% = miesiąc poprzedni) (Źródło: Opracowano na podstawie danych Eurostat)

• Dysproporcja pomiędzy poszczególnymi miesiącami 2009 i 2008 r. w zakresie wartości eksportu, jak i importu w UE zmniejszyła się pod koniec roku. W grudniu 2009 r. zaobserwowano wzrost obrotów w handlu międzynarodowym wewnątrz UE, w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego (rys. 8, 9).

Należy jednak zauważyć, że gospodarka UE pod koniec 2009 r. nadal pozostawała na poziomie niższym niż przed rokiem.

Zdecydowanie niekorzystny trend dominuje przykładowo w dalszym ciągu w przypadku stopy bezrobocia, która po okresowej stabilizacji w I połowie roku, rosła od lipca do grudnia 2009 r., aż do poziomu 10% w strefie euro i 9,5% w UE ogółem (rys. 10).

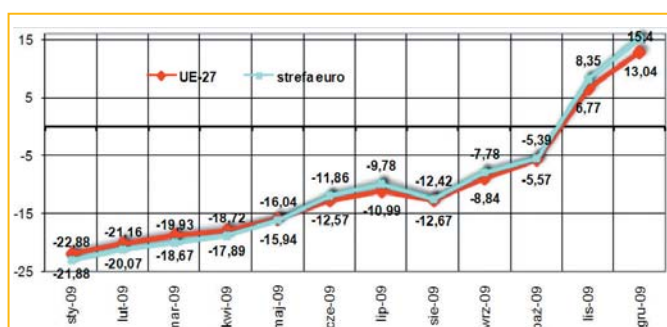
Jak wynika z grudniowej publikacji Komisji Europejskiej, dotyczącej indeksu nastrojów w gospodarce Unii Europejskiej oraz Strefy Euro – European Economic Sentiment Indicator (ESI) –

od marca 2009 (przez dziewięć kolejnych miesięcy) dominowały pozytywne oczekiwania przedsiębiorców co do poprawy sytuacji w przemyśle unijnym. Należy jednak zauważyć, że wartość ESI w grudniu pozostawała nadal na poziomie o 11,8% niższym niż w okresie przed kryzysem (styczeń 2008 r.).

Przemysł chemiczny w UE

Oczekiwania, co do poprawy sytuacji w całej gospodarce przełożyły się bezpośrednio na nastroje w przemyśle chemicznym. Wskaźnik klimatu gospodarczego w branży rósł od marca 2009 r. i w grudniu w porównaniu z listopadem wzrósł o kolejne 2,8%.

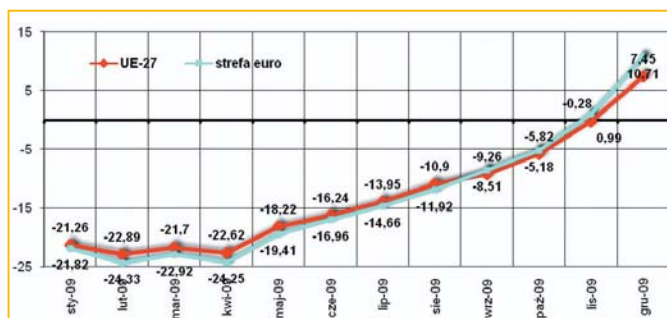
Jak wynika z analiz przeprowadzonych przez Cefic (European Chemical Industry Council), przedsiębiorstwa chemiczne zredukowały w trakcie 2009 r. (w szczególności w ostatnim kwartale roku) znacząco swoje zapasy. Sytuacja powyższa wynika głównie

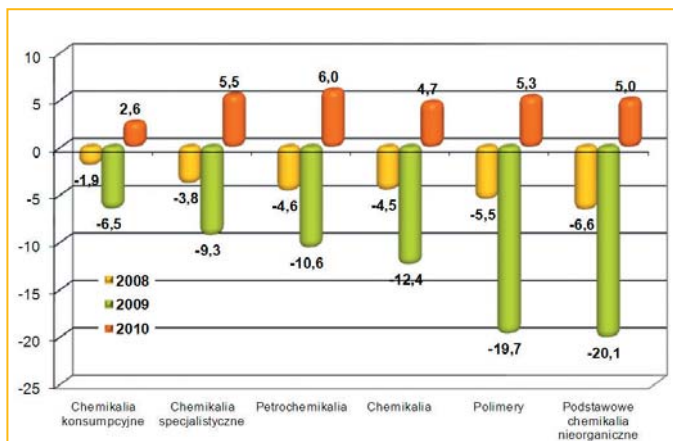
Rys. 12. Dynamika wartości produkcji chemikaliów i wyrobów chemicznych PKD20 (100%=miesiąc poprzedniego roku) (Źródło: Opracowano na podstawie danych Eurostat)

Rys. 13. Dynamika wartości produkcji podstawowych substancji farmaceutycznych oraz leków i pozostałych wyrobów farmaceutycznych PKD21 (100%=miesiąc poprzedniego roku) (Źródło: Opracowano na podstawie danych Eurostat)

Rys. 14. Dynamika wartości produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych PKD22 (100%=miesiąc poprzedniego roku) (Źródło: Opracowano na podstawie danych Eurostat)

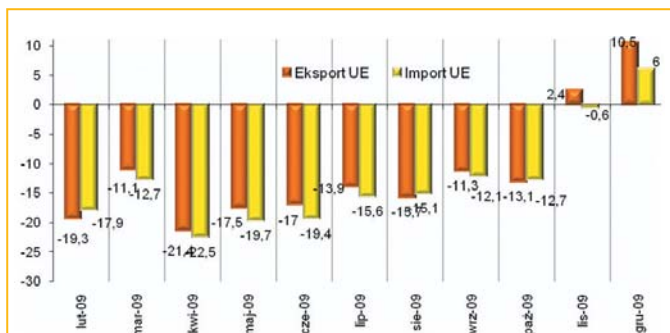
Rys. 15. Porównanie dynamiki wartości produkcji (w %) w poszczególnych sektorach przemysłu chemicznego w UE w latach 2008-2010 (100% = poprzedni rok) (Źródło: Opracowano na podstawie danych Eurostat i Cefic)

ze stopniowego odradzania się sprzedaży w przemyśle chemicznym. Należy jednak zauważyć, że prognozy dotyczące poziomu zamówień w przemyśle chemicznym na początku 2010 r. nie przewidują znaczących wzrostów sprzedaży.

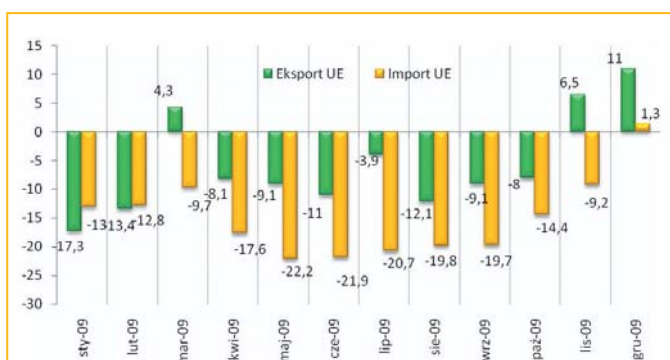
Wartość produkcji w przemyśle chemicznym UE w 2009 r. pozostała w trakcie trzech kwartałów na poziomie niższym niż w 2008 r. pomimo systematycznego wzrostu dynamiki w ciągu 2009 r.

Produkcja chemikaliów i produktów chemicznych w UE w 2009 r. rosła z miesiąca na miesiąc we wszystkich miesiącach oprócz sierpnia i grudnia (rys. 11).

Analizując zmiany produkcji w unijnym przemyśle chemicznym z roku na rok należy zauważyć, że w PKD 20 (chemikalia i wyroby chemiczne) oraz PKD 22 (wyroby z gumy i tworzyw sztucznych) w trakcie pierwszych dziesięciu miesięcy producenci systematycznie zmniejszali różnicę w odniesieniu do roku 2008 r.

Rys. 16. Dynamika eksportu i importu chemikaliów oraz produktów powiązanych w Unii Europejskiej (100% = miesiąc poprzedniego roku) – transakcje pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi (Źródło: Opracowano na podstawie danych Eurostat)

Rys. 17. Dynamika eksportu i importu chemikaliów oraz produktów powiązanych w Unii Europejskiej (100% = miesiąc poprzedniego roku) – transakcje z państwami spoza UE (Źródło: Opracowano na podstawie danych Eurostat)

Tabela 4. Wielkość eksportu i importu chemikaliów oraz produktów powiązanych Unii Europejskiej i Unii Monetarnej w milionach euro (Źródło: Opracowano na podstawie danych Eurostat)

Treść	2009 r.											
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Transakcje pomiędzy poszczególnymi państwami członkowskimi												
Eksport UE27	28257,8	30548,9	28419,8	27481,3	29930,0	31524,8	25551,1	32277,7	31787,4	31386,7	28288,3	
Import UE27	28584,9	30048,5	28328,5	26717,9	29294,3	30229,8	25947,2	32627,4	32177,2	30510,0	29382,8	
Saldo	-327,1	500,4	91,3	763,4	635,7	1295,0	-396,1	-349,7	-389,8	876,7	-1040,5	
Eksport strefy euro	18297,8	20035,8	18112,2	17943,5	19520,1	20790,5	16155,7	20812,4	20948,7	20932,9	b.d	
Import strefy euro	18629,4	19538,0	17940,5	17189,9	18905,2	19772,8	16441,8	21120,4	20877,2	19968,3	b.d	
Saldo	-331,6	497,8	171,7	753,6	614,9	1017,7	-286,1	-308,0	71,5	964,6	b.d	
Transakcje z partnerami spoza UE												
Eksport UE27	14531,2	16322,0	16153,2	14547,2	15811,9	17522,7	14196,8	15463,5	16464,8	16233,4	16019,8	
Import UE27	8639,9	9313,2	8877,9	7918,5	8448,6	9006,1	7752,2	9024,4	9500,1	9069,4	8952,1	
Saldo	5891,3	7008,8	7275,3	6628,7	7363,3	8516,6	6444,6	6439,1	6964,7	7164,0	7067,7	
Eksport strefy euro	17039,8	19001,9	18631,4	16822,3	18170,9	20017,0	16122,6	18478,5	19136,1	18686,1	18136,5	
Import strefy euro	10455,0	11146,8	10664,7	9825,4	10452,0	10924,9	9381,4	11455,6	11506,9	10867,3	11276,9	
Saldo	6584,8	7855,1	7966,7	6996,9	7718,9	9092,1	6741,2	7022,9	7629,2	7818,8	6859,6	

W listopadzie 2009 r. produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych sięgnęła pierwszy raz od roku poziomu wyższego niż w 2008 r. (w UE ogółem o 6,77%, a w strefie euro o 8,35%). W grudniu wartość produkcji była już o kilkanaście procent wyższa niż przed rokiem.

W przemyśle farmaceutycznym (PKD 21) produkcja w trakcie 2009 r. utrzymywała się na poziomie o ok 4% wyższym niż w 2008 r. Wyjątek stanowi luty i sierpień, kiedy to obserwowano spadki analizowanej wielkości w porównaniu do analogicznych miesięcy roku poprzedniego (w lutym w UE ogółem o ok. 1% i strefie euro o ok. 2%, a w sierpniu w UE ogółem o ok. 3,5% i strefie euro o ok. 5,3%) (rys. 12, 13, 14).

Analizując wzrost produkcji w poszczególnych sektorach przemysłu chemicznego również zauważyć można istotne różnicowanie.

Chemikalia podstawowe, petrochemikalia i polimery charakteryzował stosunkowo dynamiczny spadek wartości produkcji w trakcie 2009 roku. Jak wynika z informacji Cefic powyższe grupy produktowe notowały jednak pod koniec roku największe wzrosty (głównie w listopadzie 2009 r.).

Zgodnie z przewidywaniami Cefic w 2010 r. prognozuje się ok. 5%-procentowy wzrost produkcji w porównaniu do poprzedniego roku w prawie wszystkich grupach produktowych (z wyjątkiem chemikaliów konsumpcyjnych, obejmujących produkty chemiczne codziennego użytku dla bezpośrednich konsumentów) (rys. 15)

Ceny w przemyśle chemicznym w UE spadły w trakcie jedenastu miesięcy 2009 r. średnio o 4,6% w porównaniu do roku poprzedniego. Z kolei spadek cen w listopadzie 2009 r. w porównaniu do listopada 2008 r. wyniósł 5,3%.

Od kwietnia 2009 r. wielkość importu i eksportu chemikaliów w UE rosła stopniowo w poszczególnych miesiącach. Pomimo tego, zarówno w strefie euro, jak i UE ogółem roczna dynamika eksportu i importu chemikaliów oraz produktów powiązanych była ujemna w trakcie trzech pierwszych kwartałów 2009 roku. O ile w październiku tendencja powyższa pozostała niezmienna, w listopadzie i grudniu 2009 r. obserwowano coraz większe wzrosty obrotów w handlu międzynarodowym UE. Poprawa sytuacji była szczególnie widoczna w przypadku eksportu (rys. 16, 17)

Należy ponadto zauważyć, że o ile w przypadku handlu między krajami unijnymi kryzys odcisnął swoje piętno w podobnym stopniu na eksporcie, jak i imporcie, to w przypadku wymiany handlowej z partnerami spoza UE bardziej dynamiczne spadki cechowały import (efektem powyższej sytuacji jest dodatnie saldo handlowe pod koniec 2009 r. na poziomie ok. 7 mld euro) (tabela 4).

Raport opracowano w Instytucie Organizacji „INORG” Sp. z o.o.

Autorzy:

mgr inż. Adam Dudzicz

mgr Lech Winiowski

PEŁNĄ WERSJĘ RAPORTU MOŻNA ZAMÓWIĆ
W INSTYTUCIE ORGANIZACJI „INORG” Sp. z o.o.

ul. P. S. Wyszyńskiego 11

44-101 Gliwice

skrytka pocztowa 53

tel. 032-231 39 54

tel/fax 032-231 53 65

e-mail: inorg@inorg.pl

www.inorg.pl

Informacja prasowa

REKLAMA